

Az iparosok visszaadják iparjogukat, ha nem mérséklék a kereseti adót.

Viharos gyűlés az ipartestületben.

Szeged, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) A Kereskedők Szövetsége és az iparosok vasárnapi nagy monstregyűlése előtt csütörtökön este az ipartestületben tartottak igen népes és igen viharos gyűlést az elképzelhetetlenül magas kereseti adók ügyében, amelyek már-már megfojtással fenyegetik a kisegyszilencziákat.

A népes gyűlést Kőrmendy Mátyás elnök nyitotta meg, aki beszámolt arról, hogy a horribilis adók ügyében eljártak már az állampénztárnál és a pénzügyigazgatóságnál. Három esetet beszéltek meg az orvoslásra. Az első a rendes felszólamlási eljárás, a második, hogy azok, akik könyveket vezetnek, kérjék könyveik dtvizsgáldását, a harmadik esetben pedig megígérték, hogy az esetleges végrehajtásokat fel fogják függeszteni. Ezután eseteket sorol fel, amikor egy pincében dolgozó kisiparosra 875 aranykoronát vetettek ki és egy varrógép nélkül dolgozó varrónőre 115 aranykoronát.

A következő szónok Marosán Milán volt, akinek meggyőző szavaira elementáris erővel tör ki a vihar. Az iparosok — mondotta — a kétségbeesés végén élnek, ezután már a végpusztulás következik. Éveken keresztül tudott mindenki áldozatot hozni, de az áldozatnak is határa van. Ebből más menekvés már nincs, mint az iparengedélyek visszaadása. (Ugy van!)

— A gyűlésekről — folytatta — táviratokat szoktunk küldözgetni a miniszternek, — azt kérdem, most is küldjünk-e? A kérvények elintézésére kevés remény van, itt sürgős és gyökeres revízióra van szükség!

A pénzügyigazgatóságot megdicsérelték a magas adók miatt, de mi ebbe a dicséretbe belepesztünk!

Ezután a vasárnapi gyűlésről beszél, ahol ott lesznek-e azok a vezérek, akik meg merik-e tenni azt, amit Kossuth. Kossuth azt mondta Pichler képviselőnek: Vigyázz magyarjaidra! A vezéreknek most azt kellene mondani a miniszternek:

— Kegyelmes uram, vigyázz kereskedőidre és iparosaidra!

— Ezeket az adókat, ezt a végpusztulást nem fogjuk akkor sem elfelejteni, amikor a szavazatunkat kell majd leadni a képviselőkre!

Szabolcs József szólal fel ezután, aki mikor a könyvek figyelembe nem vételéről beszél, az izgatott gyűlésen ilyeneket kiáltanak:

— Azt hiszik, mindnyájan csallók vagyunk!

— Ha ezt az adót behajtják — mondja —, akkor megszűnik az állam, mert nem lesz adóalany. Elpusztulunk!

Petrik Géza asztalos a kontárokról beszél, akikről rendeletet adtak ki. Vissza fogjuk adni az iparjogot, kontárok leszünk, mert így nem lehet megélni. Ha ez nem tetszik a miniszternek, jöjjön dolgozni a műhelyünkbe, mi meg elmegyünk a bársonyszékbe — miniszternek!

Az egyre izgatottabb gyűlést többek felszólalása után Kőrmendy Mátyás zárta be, majd az iparosok elhatározták, hogy a vasárnapi gyűlésen hatalmas tömegben fognak megjelenni.

Miniszteri kiküldött jön Szegedre a kereseti adók megvizsgálására

Mint értesülünk, dr. Pálffy József Budapesten tárgyalásokat folytatott Vargha Imre államtitkárral a szegedi kereseti adóügyekre vonatkozólag. Az államtitkár kijelentette, hogy már is intézkedett, hogy a legközelebbi napokban a minisztérium egy kiküldöttje Szegedre jöjjön és megvizsgálja ezt az ügyet.

Azt is elmondotta dr. Pálffy József az államtitkárnak, hogy az a hír van elterjedve Szegeden, hogy a jövedelem- és vagyonadó még súlyosabb lesz, úgy hogy például a jövedelmi

adó ötszöröse lenne a kereseti adónak. Vargha államtitkár ezt a leghatározottabban megcáfolta és kijelentette, hogy az idevonatkozó rendelet már elkészült és valószínűleg a vasárnapi hivatalos lapban fog megjelenni.

Az államtitkár egyébként úgy nyilatkozott, hogy az adófelszámolási bizottságok szaporításának szükségét nem látja fennforogni, azonban utasítást ad ki arra nézve, hogy ezek a bizottságok a legsürgősebben tárgyalják le az ügyeket.

Szigoru vizsgálat indul a városházán a kereseti adókievetések miatt.

Öttagu vizsgálóbizottságot delegált a közgyűlés.

Szeged, szeptember 25. (Saját tudósítónktól.) A szeptemberi közgyűlés második napján az érdeklődés még sokkal kisebb volt, mint az első napon, pedig csütörtökön már minden valószínűsége megvolt annak, hogy sorra kerülnek az indítványok is. Amikor a polgármester negyed ötkor megnyitotta a folytatódó közgyűlést, a bizottsági teremben mindössze tizenhét városalja tartózkodott, a tanács tagok közül is csupán ötven voltak jelen. Később azután egyenként szállingóztak be a városaljak. A tanácsi pódium is megtelt.

Kormányos Benő félreértett szavainak helyreigazítására kér szót napirend előtt, a polgármester azonban nem teljesíti szabályellenes kérelmét.

Ezután megkezdődik a napirend folytatódó tárgyalása. Különböző ügyek és díjak fölémelése után a közgyűlés tudomásul veszi a tanácsnak azt a határozatát, amellyel a városrendezési munkákra kétfélekorona póthitelt szavazott meg.

A bérkocsidíjak fölémelésénél hangzott el az első felszólalás. Hoffer Jenő szólalt fel és azt a kívánságát tolmácsolta, hogy a hatóság köte-

lezze a bérkocsisokat a tarifa kifüggesztésére, mert a kocsisok egyrésze állandóan zsarolja a tájékozatlan közönséget. A polgármester kijelenti, hogy a tarifa kifüggesztése szabályrendelet kötelezi a fiakereket, a szabályrendelet végrehajtásának ellenőrzése pedig az államrendőrség hatáskörébe tartozik. A tanács majd átír ebben az ügyben az államrendőrséghez.

A további apró-cseprő ügyek gyors ütemben peregtek le. A közgyűlés hozzájárult ahhoz, hogy Andor Zsiga szinigazgató a város pénztárából harmincmillió korona kölcsönfelvétele vehessen fel. A pénzre a kezdeti nehézségeinek leküzdése érdekében van szüksége a szinigazgatónak.

— A háború után török gyerekek voltak a városban — mondja később Gadl Endre —, a forradalom után a város hazaszállította őket. Az utazás kilencezer koronába került. Nem lehet behajtani.

— Leirjuk, leirjuk — mondják a városatyák és azután hozzájárulnak ahhoz is, hogy a város tíz berendezési részvényt jegyezzen tízmillióért az Országos Magyar Iparművészeti Egyesület budapesti otthona javára.

Dr. Bodnár Géza interpellációja.

A tanácsi javaslatok lefolytatása után hat órakor sor került dr. Bodnár Géza interpellációjára.

— Most jön a pecsenye — szól közbe dr. Kormányos Benő nagy derűtséget keltve.

Dr. Bodnár Géza maga terjeszti ezután elő interpellációját.

— A kereseti adó a munka, a verejték adója. A kereseti adó kúcsát öt százalékban állapították meg, de ez sem minimum, sem maximum. A törvény egyes kivételes esetekben megengedi a kulcs fölémelését és leszállítását. Az a város,

amelynek hetvenezer hold földje van, úgy intézheti gazdálkodását, hogy a polgároknak minél kevesebb teher essen. A város azonban nem szállította le a kereseti adót. Mindig ellene volt — mondja — a polgárok osztályozásának. A közgyűlés pódiumáról azonban elhangzottak olyan kijelentések, amelyek kitélezik az ellentéteket.

— Tessék tényeket mondani — szól a polgármester.

— Éppen a polgármester ur mondotta, hogy a kereskedők azt szeretnék, ha minden terhet a bérlők viselnének.

— A bérlők pedig azt szeretnék, ha mindent a kereskedők viselnének — szól közbe a polgármester.

Dr. Bodnár Géza ezután a város földbérlőpolitikájáról beszél. A bérlők három évig úgy szólnak nem fizettek bért. Hogy mi ennek az oka, azt nem tudom. A földbirtok a háború alatt milliárdokat hozott. A városi polgárság a háború után legyöngült. Vagyonaának legalább kilenctizedét elvesztette. A szellemi munkások legfeljebb husz százalékát keresik meg békabeli keresetüknek. Az orvoslás a közigazgatás feladata lenne. Elsősorban az egyenlő teherviselés elvét kell megvalósítani. Vannak olyan hibák, amelyek itt történtek és így itt orvoslandók a torony alatt.

Adókievetés — bélyegzővel.

Az adókievetés technikáját ismertetve ezután. Az adóvallomások először a városi adóhivatal bírálja fölül. Ha a vallomás nem megfelelő, a városi közegek az adót is módosíthatják. Az adóhivatal készítettett egy bélyegzőt, azt rányomatta mindegyik vallomásra. A bélyegző szövege szerint „a vallomás nem felel meg a valóságnak”. Ezzel majdnem minden polgárt megbélyegeztek. Tizenhatezer adófizető polgár közül csak nagyon kevesen kerülhették ki ezt a megbélyegzést.

Példákat említ. Van Szegeden egy közkereseti társaság, gabonátüzetekkel foglalkozik. Hetven aranykorona kereseti adóval rótták meg. Van egy egyéni vállalat, amely gabonát vásárol a közkereseti társaság számára, annak pénzével. Erre 2500 aranykorona kereseti adót vetettek ki. (Közbeszólások: Hallatlan! Felháborító!)

— Amikor a városi polgárság elvesztette adófizető képességét, akkor a város 1.600.000 aranykorona kereseti adót vetett ki.

Utál arra, hogy az ország jólétének mindig hűtőkre a tözsde. A legelső vállalatunk részvényei 4—5 aranykoronát képviselnek. Ez jellemzi az ország gazdasági helyzetét. Itt, a torony alatt, lelkiismeretlenség történt.

— Kérem a bizottsági tag urat, hogy ilyen kifejezéseket ne használjon, — szól a polgármester.

— A diagnózisom alapján csak ezt a kifejezést használhatom, ha kissé súlyos kifejezés is. Itt több történet, mint felületesség. Az adóhivatal tudhatja, hogy a múlt évi kivetés egyharmad részét redukálta a felszámolási bizottság. Ez a mostani kivetés a kisexisztenciákat teszi tönkre. (Ugy van! Ugy van! Helyeslés minden oldalon.) Az első kérdésem, hogy hajlandó-e a polgármester ur a vizsgálatot elrendelni? Nem tételezem fel, hogy a városi adóhivatalban kvalifikálatlan tisztviselők végzik az adókievetést — bélyegzővel.

A polgármester: Kérem konkretizálni, hogy ki ellen indítsak vizsgálatot és miért?

Dr. Bodnár: Kaptak-e utasítást a tisztviselők arra, hogy ilyen módon vessék ki az adót? Megvallom, hogy értesülésem szerint az összeíró bizottságok nem is működtek. Ha a polgármester ur betekint ebbe a kivetési műhelybe, látni fogja, hogy ott hasból való tömegmunka történt.

A második kérdés, hogy várható-e intézkedések a polgárság. Nem tartja célravezetőnek a sürgőnyi feliratot. Közvetlen tárgyalásra van szükség. Nem csoda, ha a városi alkalmazottak lelkiismeretlenségnek látszanak, mert hiszen nem is ismerhetik a város egész polgárságát.

A polgármester válasza.

A polgármester maga válaszol az interpellációra. Igaz, hogy a földbérlők három évig potom árat fizettek a város földjéért. Ennek az az oka, hogy a bérlők és a város között szerződés van. Amennyire lehetett, mindig emelték a béréket.

Elmondja, hogyan történt a kereseti adó kivetése? Bevezetőül hivatkozik arra, hogy a városokat az állam megfosztotta az államszegélytől, pedig az még ma is indokolt volna. Cserébe átengedték a kereseti adót. Elhiszem — mondja —, hogy minden ember becsületes, de amikor adóvallomásra van szó, majdnem mindenki letagad valamikélt. (Máltatlankodó zaj.) Elhiszem, hogy mindenki izgatott, hiszen adóról van szó. Én is izgatott vagyok. (Derűtség.) A törvény értelmében a város készíti el a kivetési tervezetet, még pedig a kormány által megállapított — rendszerint túlrövid — terminus alatt. Eddig tehát a város nem is